

מד א ב מ"י פ"א מלך
 תענית הלכה י' סנה
 עשין ט טושי"ע א"ח סר
 חקקד סעף י'
מה ג מ"י פ"א מלכות
 מו ד מ"י פ"א מלכות
 כלי מקדש הלכה ט'
מז ה מ"י פ"א מלכות
 תענית הלכה י' טור
 טושי"ע סעף ה'
מח ו מ"י ט טושי"ע
 שס סעף ו' וסיומן
 חקקד:
 זמ"י פ"א מלכות דברים
 הלכה ט טושי"ע א"ח סימן
 חקק סעף א'
מט ח מ"י פ"א מלך
 תענית הלכה ט סנה
 עשין ט טושי"ע א"ח סר
 חקקד סעף א'

רבינו חננאל

[illegible]

חֲכָמִים הַמְּנַחֲמִים. כְּלוּמָר
 הַלְיוּת כֻּלָּא אֵלּוּ הִדְרָבִים
 כִּי אֵשׁ אֵדִייתִי עֲלֵיהֶם
 (וְגו'). מִקְדָּשׁ שִׁבְלִי
 וְכִסֵּי שְׂמֹאמִי מִסְתַּבְּרִי
 בְּתַחֲבִית מִגְּמֹל תַּעֲנִית לָךְ
 מִכֵּן אֵשׁ אֵדִייתִי עֲלֵיהֶם
 קִדְּמָה דְגֵּא יִסְרָאֵל. מֵאִי
 מִקְדָּשׁ. מִקְדָּשׁ שִׁבְלִי
 עֲלִיו תַּעֲנִית מִקְבֵּל עֲלִיו
 בְּחַפְזִית עֲנִית. שְׂמֹאמִי
 אוֹסֵר. עֲנִית. מִכֵּנִי
 בְּשׂוֹחִיָּה כְּבִלְתִּי תַּעֲנִית
 בְּחַפְזִית. פְּלִיגוּ בִּי חֵיִי
 וְיִשְׁמְעוּ בִּי דִּן הַיָּדִים
 וְהָדֵן יִסְרָאֵל. מֵאִי
 מִקְדָּשׁ. מִקְדָּשׁ שִׁבְלִי
 כִּי דְרָאמִרִי. כִּי עֲצֻמִּי
 בְּכַזֵּל בְּחַפְזִית הַמְּנַחֲמִי,
 וְאוֹסֵר לָךְ עֲנִית
 בְּחַפְזִית. אוֹסֵר תֵּנִי
 כְּדִנְיָה לָךְ כִּי אֵשׁ יִדִּיתִי
 עֲלֵיהֶם (מִקְדָּמַת דֵּא יִסְרָאֵל
 עֲלִיו חִידִי קִשְׁבִּיל עֲלִיו
 תַּעֲנִית שֵׁן חֲמִישִׁי (וְשִׁנִּי)
 כִּי אֵשׁ אֵדִייתִי עֲלֵיהֶם
 שׁוֹבִים הַכְּחוּבִים
 מִכְּבִּגְמֹל תַּעֲנִית, כָּגֹן שִׁמְתִּי
 שִׁמְתִּי שְׂמֹאמִי אֲדִינִי [וְתַשְׁן]
 וְכִי לֵאלֹהֵי הַתַּעֲנִינָה
 אֲדִינִי אֲדִינִי אֲדִינִי

בית דין גוזרין שלש תעניות
ולא עמוד השחר דברי רבי
לא ישר שנת תרדמה אלא
נמרי אינו אוכל. ירושלמי.
א ומפסיק, אם גמר וסילק
נית שפוסק בו מבעוד יום
זול לנציבין בערובת צומא
מא אינשין ההוא רבין לא
שתה מן כל כוס וכוס, חד
בן כתב ופירש רבינו הגאון

בְּכָל תַּעֲנִית שֶׁלֹּא שָׁקְעָה עָלָיו חֲמָה לֹא שְׁמִיָּה תַעֲנִיתָ. פ"י בַּמִּסְכָּה ע"ז פ'ק א'ין מעמד'ין (דף לה) וכן בחלוק ש'אין לו א'ימ'ר'א לֹא פִּירֵשׁ הֵם וכל הפס'ק דמתענין לשעות דכל תענית כ'ר'ין לקבלו מעצ'רז בַּתפלת המנחה בַּשּׁוּמַע תפלה ואם הוא שבת בַּלְהִי נֹאזר וְכִרְךָ שִׁימָר לִמְחַר אֵהִיָּה בַּתעֲנִית יַחֲד כִּי הִכִּי לִיכִי לִמְטַעֵי בַּתעֲנִית כְּזֹכֶר: **הֵתָם לְצַעֲוֵרִין נַפְשִׁיה בַּעֲלָמָא.** ואע"ג דלִמְרִינן (י"ה) דף יח:) מִשְׁחַבֵּד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בַּטֹּלָה מַגִּילַת תַּעֲנִית וְהֵאֵי עֹבֵדֵל דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּר דְּרוֹק הִיָּה לֵאחֹר חוֹרְבִן דְּלִי קוֹדֶם הַחוֹרְבִן אִמְרִינן (ס"ט) כִּיֹּן שֵׁשׁ שָׁלוֹם אֵין שֵׁס גִּזְרִית הַמִּלְכּוֹת הֵאֵי חֲנָה סָבַר דִּלָּא בַּטֹּלָה: **יֵאסֵר.** פ"י יֵאסֵר בַּלְ"ף הִיָּה לִישׁוֹן אִסּוּר שֶׁלֹּא עֲמָו וִיִּסּוֹן הִיָּה לִישׁוֹן חֲלוּמֵי יִסּוּר מִן הַדֶּבֶר (י) הִיָּה מוֹתֵר לֵאכּוֹל לִמְחַר שִׁיָּהִּה יוֹם עוֹז וְאֵין לִהֲתַעֲנוֹת:

ואם גזרתנו קודם לנדרו ידחה
נדרו מפני גזרתנו. אומר
רש"י ידחה נדרו מכל וכל ולא ישלים
אותו תענית והר"י מסופק דצד
יש להחמיר דדוקא אותו יום לא
יתענה אבל ישלים אותו ליום ^(א) מחר
וכן יש ליחזר שלא להשענות בראש
חדש ובתענית ובפורים דמאלו
ודאי לא בטלה מגילת תענית:
וי

עצמו בצלו לא יאסר עצמו פליגי בהא רבי חייא ורבי ייסר וחד אמר יאסר ⁽⁶⁾ מ"ד ייסר כדאמרין למאן תניא במגילת תענית כל איניש דייתי עלוהי מקדמת ששקיבל עליו שני וחמישי (ושני) של כל השנה כולה הכתובין במגילת תענית אם נדרו קודם לגזרתנו וגו' ואם גזרתנו קודמת לנדרו תבטל גזרתנו את יא אוכל ושותה ⁷ עד שיעלה עמוד השחר דברי רבי יעון אומר עד קרות הגבר אמר ⁽⁸⁾ אביי לא שנו תו אבל גמר סעודתו אינו אוכל איתיביה ⁹ רבא וכול התם כשלא סילק איכא דאמר רבא אמר רבא ישן אבל ישן אינו אוכל איתיביה אביי ⁽¹⁰⁾ ישן תם במתנמנם ⁽¹¹⁾ היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי גים

וְנִי. פְעָמִים שֶׁהִיא אוֹמֵר אֲחֵהָ בְּתַעֲנִית עַד שֶׁאָבֹא לְבִיתָ וְאִי יוֹמָא
 יוֹמָה וְנִפְשָׁהּ מִצִּי נִשְׁאֵהָ. דְּלֹא לִיטְרוּחוּהוּ לִמְלִיל בְּצִדְדֵיהֶו שֶׁהִיא מִבְּקָשׁ
 י תַּעֲנִית שֶׁאִם הִיא רוֹאֶה הִיא אוֹכֵל מִיָּד וְאִין בְּנִדְרוּ כְּלוֹם: וְאִי יוֹסִיב
 חֵין אֶת הָאוֹר הַמִּתְמַלֵּל בְּרוּחַ אֶף זֶה נִתְמַלֵּל רוּחַ שְׁלֵל אֲכָל בְּחֵם:
 וְלֹא הִתְנַחֵהָ. בְּסוּפָהּ ^(א) תּוֹסַפֵּת רִילָיו וְתוֹמָנוּם עַד שֶׁאוֹמֵר הִרְיִי
 אֲדֹאפוּקִי תַפְלַת יוֹרֵד וְדִיקָא נִמְי מִדְּפַסְקִי שְׁמוּאֵל וְפִלְגִי אֲדֹרֵב דְּאִמְרִי
 וְזוֹיִם הִתְכַּוְּשׁוּ בְּזִמְלֵת תַּעֲנִית תַּכִּיב זֶה מִקְדַּמְתָּהּ דְּנֹא יִסְרֵי לֵעִיל
 תַּעֲנִית מִן קִדְמָה דְּנֹא לִפְנֵי אֵל יִמִּים טוֹבִים כְּנוֹן שְׁקִיבֵי עֲלֵיו עֲשֶׂהָ
 בְּצִלָּהּ עֲלֵיהּ בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה לֹא דְחִי לַהֲנֵךְ יִמִּים טוֹבִים. אֲלֵמָה דְּעִיקָר
 פְּלַת הַמִּנְחָה לֹא עֲשֶׂה כְּלוֹם: יִסְרֵי. לְשׁוֹן וְאִסְרָה אִסָּר (בַּמִּדְבָּר ג'):
 יְדִי אֵל ה' (בְּרַשִׁית יד) דְּמַתְּרַגְמִין אִרְמִית יְדִי בְּלָלוּ וְאִין רַבִּי מִרְדֵּה.
 יוֹסִיב: וְהוּא אִמְרֵי יִסְרֵי. דְּלֹא הוּא תִנִּי יִסָּר ^(א) בְּלָלוּ דְּמִשְׁמַע דְּקוּקָא
 הִיא: וְאִסְרֵי לֵאחֹרֵץ אִי אֲתִי עֲלֵיהּ תַּעֲנִית מִן קִדְמָה דְּנֹא בִּין תַּפְלַת בִּין
 יָמִים שְׁנֵי וְחֻמְשֵׁי שָׁל כֹּל הַשָּׁנָה כְּלוֹמֵר כְּלוֹמֵר דְּכַרְפֶּרֶס הִדְיָא אֵל דְּנִדְרוּ
 קוֹדֵם שְׁגִזְרוּ חֲתָמִים יִמִּים טוֹבִים הִלְלוּ אֲכָל מִשְׁגִּזְרוּ אַע"פ שֶׁהִתְחִיל
 מִשְׁתַּתְּעָה לְמַחֵר בְּכָל תַּעֲנִית שֶׁהוּא אוֹכֵל מִשְׁתַּחֲשֵׁךְ וְאִפְּלִיו בְּתַעֲנִית
 גְּבִי יוֹאֵל יִחִידִי בְּצִלָּה בְּקִדֵּר יוֹמָא (דף כה). עַד שֶׁיִּשְׁלַשׁ: שְׁלֹשׁ גַּמֵּר
 עוֹמֵד מְשׁוּלָּחַן חוּזֵר וְאוֹכֵל וְאִין בְּכָךְ כְּלוֹם: שְׁלֹשׁ סֵיקָה. אֶת הַטְּבִלָּה
 אִינִינֵה דְּאִמְרֵי אִמְרֵי רַבָּא כו'. וְהִלְכָה כְּאִיכָא דְּאִמְרֵי אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה עַד
 ב' אִינוּ אוֹכֵל: הֵסֵם. לֹא יֵשֵׁן מִמֶּשׁ אֲלֵא מִתְּנַמֵּם שׁוּמִילִי"ר בְּלַע"י:

תיר

לגוריתנו ידחה נדרו או גזירותיו. כ"י כל איש ידייתי עליהו נדר תעניתו מקדמת גזירתו דאגא
מסור תעניתו, יאסר באהליכו ובשבתיה"ו ומקיים נדרו. העני האיש דאסר כסלו אלו דרדו גשמים
עד העבור אכלו עומדיהו ומתורין במלאכה בכו. מ"ד נדר מהו אכלו ושוחטין עד
לשמועין בן אלווד אומר עד קרות הגבר. אמר רבה לא שנו עד שיעלה עמוד השחר, אלא א
לאו לים, אבל כן הוא א"ע שבתמנמו אכל. אלא אם שנת קוד גנדרל לא היא, אלא אשר
שנת קוד אסור, לא שנת א"ע שנת התנה. אבל התנה מותר. שנת קוד דלגבי תענית דאכלי ב
לא יאכל, אבל אם [לא] סילק ודעתו עוד לילכ [נ"א: לאכול] א"ע"פ שישן עומד ואוכל. אבל ב
שחסקו חסדן [ואוכל] עד שיבא השמש, לא יאכל דכח' אסור תאכיל, ר' יהודה בן ברתיה
א"ר אבהו אתא שר כנשתא למועדיה, לא יאכל עד שיהב, א' לא יאשנה עליו [עד לילמו] [א"ר
אשגנה עליו, אול עמיה, ובסיפא אמרין אכל מן כל יעגול חד פתיה, ואכל מן כל תבשיל חד פת
סוכו, ש"מ א"ע"פ דפסא אכלי. ולענין מישתו מוא, הוה אסור לא למכיל אית לא למשתי וכו'
דקדקין (ק"ל).

הא דאמרת מתענין לשעוה והוא שלא טעם כלום כל אורח היום.
כלומר לא אמרו במתענה שאל כל דיוס כגון שהתחיל להתענות
עד חצי היום ואח"כ אכל דליין זה ענינו ואם אכל קודם שחזר אין
בכך כלום דלינו תענית של כלום אלא כשהשלים כל היום אע"פ
שלא קיבלו עליו מאמרו. ופרקי אי
קבל עליו להתענות עד חצי יום
והדר מתענה כל היום האי תעניתא
מעליא הוא ופשיטא דתענית גמור
הוא ואפילו תפלת תענית נמי מתפלל
עליו ולא אינטיקין לאוקומי הלכה
בהכי דזהו תענית גמור והאי מקשה
בכך דהאי הלכה מתענין לשעות
כמשמעו דכיוול להתענות עד חצי
היום מתענה קרינא ביה: לא
זריכנא דממליך זימלוכי. כלומר לא
היה דדעתו כלל להתענות אלא אחא
ליה טרדא ולא אכל עד חצי היום
וכי מטא חצי יום ממליך אמר הואיל
והתענית עד חצי היום אחתה כל
היום: **שלא שקעה שעה חמה.** שלא
מתענה עד שחמה שעה **אנשי**
משמר. כהנים ולוים העובדין מתענית
כדלקמן בפרק סדר תעניות^ט: ולא
משלימין. לפי שהן עסוקין בעבודה
ואין יכולים להשלים. אלמא אע"ג
דלינו משלים מתענה קרי ליה:
לעצורי נפשיהו. עם הנזכר אכל
אינו תענית לא להתפלל תפלת ענוו
ולא לקבוע עליו חמה כלל וכל שעה
הוא רוצה לחבול אורכ: **מבני**

ט' סנאב בן צנימין. משבט בנימין:
שיו"ט שלנו היה. כדלקמן בשלשה
 פרקים (דף כו.) זמן עלי כהנים
 והעם כו' עד בחמשה באב בני
 פרעוש בן יהודה בעשרה זו בני
 ט' סנאב בן צנימין שעל ידי מעשה
 קצתו להן כחמים להתנדב עמים
 ולהצילא למערכה וכשמגיע זמנו
 מציאין אותן ומדליקין אותן על גבי
 המזבח אע"פ שהיו שם שאר עמים
 הרבה. משא"כ בשאר מתנדבי עמים
 דלין מבערין אותן בזמן שיש עמים
 אחרים. במסכת מנחות (דף קו:)

ממנו גזרין ועלין טעונין קיפלה טעונים הגשה כו': **דאמר רבי**
לבימה בשמים אז ג' שעות ביום הוא אריל וקרי ליה מתענה: לש
הימנו שיאכל עמו היא אומר כן שלא יטריחנו לאכול עמו ומיהו לא
מאי. מי סליק לתענית אי לא: **למפוחא**. הוא המפוח שנופחין בו
במנחה. בזמן המנחה ואפילו בשוק אומר הריני מחר בתענית: ב
מחר בתענית. ודוקא נקט מנחה משום דסמוך לתחלת יום תענית
בזמן המנחה ישעורא יתירא: **כדכתיב במגילת תענית**. לסוף ימים
מינה תני אילין וימאי די לא להתענאה בזמן כלל אינשי דיימי עליו
תעניות אז עשרים ונכנסו אלו הימים בהם: **יפס כללו**. בתפלה ואי עליו
תענית בעי לקבולי בתפלה המנחה עילוייה ואי לא קביליה עילוייה
כללו. כלומא. איכא דאמרין לשון נדר שקבל עליו להתענות כמו הרימ
האי דקטני דכתיב משום דמגילת תענית היתה נכתבת לצד לזכרון
דאמרין אי מקבל בתפלה המנחה אין ואי לא לא אלא יאסר דמשמ
שלא בתפלה: **מאי היא**. מאי קסבר. ומשני דתענית יחיד שקבל עליו
קודם לגזרתו כו' ולא שנה בין בתפלה בין שלא בתפלה: **קודם גזרה**
תעניתו קודם הזמנים הללו אז דחו: **עד מחי אורל ושופא**. בלילה
יחיד קא מיירי: **עד קרוב הגבר**. אפילו פסע ראשונה אקמר מדקא
סעודה. אבל מגר דברי הכל אינו אורל: **אכל ועמה**. אע"פ שצריך
ללאו עקירה היא ולא אסח דעמיה מאכילה וכסעודה אריכתא דמלי
שישן קצב ועד שיעלה עמוד השחר כרבי: **אכל ישן**. הפסקה היא

היה זה. **עד שאבא לביתי.** אלמא דאין משלימן. **התם לשמוטויה נפשויה מבי נשיאה.** שהיה חומר קן אלא טירוחו לאכול עמי. **במנחה.** ב'ט' שעות ומנחה. **כא' איניש דאחי עלידון.** **נא.** קודם שחגורו אותן ימים שאמרו המזמין במלילת הענית **אלא התענות בלא** המנחה, וארבע שעות, **עצמו בצלו.** כלומר שייסר עצמו בתענית כמה שקבל עליו בתפלת המנחה. **מאן דאמר ייסר תענית לאחר שבתקנו אותן ימים טובים שלא התענות בלא**, אלא שקיבל עליו קודם שחגורו תענית עליו הענית במנחה. **אם נדרו קודמת לגויורמא.** אם קיבל עליו עליו הענית קודם שחגורו החזר גזירתו מפני נדרו. דאסור באכילה, הואיל שקיבל עליו בתפלת המנחה. **אם גזירתו קודמת לזכובים** שקיבלה עליו עליו את תעניתו, דהנה נדרו מפני גזירתו, שאינו מתענה מפני אילו משום אם ב"ד שביירונו, אם נדרו קודמת לגזירתו, קודם שקבעו ב"ד את החדש שבו אילו יבועתו חדש, דהנה גזירתו מפני נדרו, דהואיל שקיבל עליו הענית **אלא עד באיה** וים יאצו גזירתו לנדרו, שקבעו ב"ד את החדש קודם **אלא** שקיבל עליו הענית, וכשקיבל כבר יצא באיה עפ"כ קבל, לפיכך ידחה נדרו, דאינו מתענה באילו ימים טובים. **עד מתי אוכל והולך.** מי שיש לו להענות למחר. **שלא סילק.** השלחן.

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

לעזי רעש"י

שומייליי"ר. לנמנם.

מוסף רש"י

אנשי משמר. של אורח
שם, מחננין ורוא
משלמים. שיעין אר
ומורין לך, ובמורה (ח)
ופרש שמה תכד העדוה
לך אמר בית אר
עדיין אורח אר ונחל סס
לסיסם וסס אר מחננים
ומשלמין לזה לה סס סס
לעמוד בעדוה (קמח סס)
למוד בניו של סס אר
בנימין. משפחה הו
למשפחה בנימין ונרל
קמח עסין ורל סס
לרש עסין ורל סס
ועל דקמח צפרק סס
לעמח (עדיין אר)
והוה עשרה נל אר ור
שלו (סס)

רבינו גרשום

דקא מימלך מימלוכי.
שקיבל עליו תענית
בשחרית עד הצהרית,
ובצהרים קבל עליו
להתענות עד לאורתא.
שלא שקעה עליו חמה.
לומר, שלא התענה כל
היום עד לאורתא. לצעור
נפשיהו מיכוונא. אבל
תענית לא מיקור אלא א"כ
משלים כל היום. מפני
ש"ח" (שלהם) [שלטן]
היה, שמביאין בו עצים
למערכה. התם לצעורי
נפשיהו בעלמא מיכוונא.